

LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai,

2023-06-23 Nr. 1-40

I 2023-06-15 Nr. SR-2313

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. KOVO 1 D. NUTARIMO NR. 149 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos kolegijų direktorių konferencija (toliau – LKDK) susipažino su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) pakartotinai pateiktu derinti papildytu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimo Nr. 149 „Dėl Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo gyvendinimo“ pakeitimo projektu (toliau – Nutarimo projektas) iš dalies pritardama atliktiems pakeitimams, atkreipdama dėmesį, kad Nutarimo projekto rengėjai neatsižvelgė į anksčiau LKDK teiktą poziciją (2023 m. sausio 17 d. raštas Nr. SR-25) pirminiam Nutarimo projektui, todėl jį papildydama, pakartotinai siūlo šiuos pakeitimus siekiant platesnio socialinės dimensijos modelio taikymo Valstybės remiamų paskolų (toliau – paskolų) studentams sistemoje:

- manome, kad reikėtų paskolų sistemą padaryti lankstesnę studentams ir sudaryti galimybes prašyti studijų paskolos ir ją gauti ne tik turint galimybę rudens semestre ją apmokėti už visus studijų metus, tačiau ir pavasario semestre. Deja, šiuo metu tokios galimybės – nėra, nes Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 1 d. nutarimu Nr. 149 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gruodžio 23 d. nutarimo Nr. 1446 redakcija) patvirtintame „Valstybės remiamų paskolų studentams suteikimo, administravimo ir grąžinimo tvarkos apraše“ (toliau – Aprašas) 4.1. nurodoma, kad paskola studijų kainai sumokėti *suma per vienus studijų metus negali viršyti studento už einamuosius studijų metus mokamos studijų kainos ar jos dalies. Pavasario semestrą teikiamos paskolos dydis negali būti didesnis nei pavasario semestrą mokamos studijų kainos dalis.* Siūlome atsisakyti šiuo metu taikomo perteklinio ribojimo išbraukiant antrą (pabrauktą) sakinį, dėl studento galimo finansinės situacijos neapibrėžto rudens semestre, kada studentas nežino ar jis gali sumokėti už studijas ar pavasario semestre. Studentas prisiima rizika imti studijų paskolą, tačiau, jei jo finansinė situacija yra neapibrėžta (arba ji kardinaliai pasikeičia) ir jis nenorėdamas didinti „paskolos kupros“ pasiryžta neimti metinės studijų kainos paskolos rudens semestre, o jo situacija semestro eigoje pasikeičia – jis negali pasiimti studijų paskolos pavasario

semestre už visus metus, todėl yra didelė tikimybė, kad jis nutrauks studijas negalėdamas už jas susimokėti;

- palaikome ŠMSM iniciatyvą praplėsti paskolų skyrimo galimybes taip pat sudaryti kitas lankstesnes sąlygas jų grąžinimui, atidėjimui ar atleidimui nuo jų, tačiau rekomenduojame jas atitinkamai praplėsti:
 - atleisti nuo paskolos gavėjus nuo pagal vieną pirmos pakopos studijų sutartį gautų paskolų studijų kainai sumokėti ir dalinėms studijoms pagal tarptautines (tarpžinybines) sutartis ar jų dalies grąžinimo, jei paskolos gavėjas yra ar buvo ne tik Lietuvos Respublikos aukšto meistriskumo sportininkas, bet ir Lietuvą garsinantis pripažintas menininkas ar kultūros veikėjas, taip pat sudaryti galimybes studentams, kurie baigia studijas su pagyrimu arba papuola į valstybės prioritetinių studijų programų (specialybių) sąrašą būti atleistiems nuo prievolės grąžinti paskolą;
 - nors Nutarimo projekte suteiktos paskolos grąžinimo terminas yra prailginamas iki 24 mėn. po studijų baigimo, tačiau manome, kad reikėtų sudaryti galimybę paskolą grąžinti ją susiejant su fiksuotu realiu darbo užmokesčio dydžiu, nefiksuojant jo grąžinimo pradžios su studijų baigimo ar nutraukimo terminu. Tokiu būdu grąžinama paskola nebus papildoma finansinė našta asmeniui siekiančiam įsitvirtinti darbo rinkoje, kurti šeimą bei imti paskolą pirmo būsto įsigijimui;
 - Nutarimo projekto 75.1.p. pagal Aprašo 74.1 papunktyje nurodytą kriterijų atitinkantis paskolos gavėjas turėtų būti atleistas nuo paskolos grąžinimo, kai baigia studijas, tačiau atkreipiame dėmesį, kad jei šis asmuo bus nuolat atleidinėjimas nuo prievolės grąžinti paskolą tuomet, kai jis nutraukia studijas arba yra pašalinamas iš mokslo ir studijų institucijos – tokia padėtimi jis gali piktnaudžiauti ir paskolas imti nuolatinai su kiekvienomis studijomis;
 - atkreipiame dėmesį, kad paskolos Nutarimo projekte nurodytas Valstybės remiamos paskolos grąžinimo ribojimas iki asmeniui sueis 65 m. gali būti nesuderinamas su valstybine lygių galimybių politika, taip pat vis labiau įsigalinčiu mokymosi visą gyvenimą procesu, dėl kurio studentų amžius tampa vis labiau vyresnis, nes tai gali sudaryti kliūtis studijuoti aukštojoje mokykloje. Tokia situacija prieštarauja socialinės dimensijos tikslui susietam su vyresnio amžiaus studentų patekimu ir jų galimu sėkmingų studijų baigimu aukštajame moksle.

LKDK viceprezidentė,
laikinai atliekanti LKDK prezidento funkcijas

Žymantė Jankauskienė

Originalas nebus siunčiamas